

WERKBOEK 1

Begrijpend lezen

Geschikt voor de Cito LVS-toets en Cito Eindtoets

Inhoudsopgave

Begrijpend lezen 2

Studieteksten 16

Informatiebronnen 22

Voorspelopgaven 28

Gatenteksten 32

1 Een 'vrije' middag

- 2 'Wat doe jij hier?' zegt een streng klinkende vrouwenstem.
3 Ik herken de stem meteen en schrik. Ik draai me om en kijk mijn moeder recht in
4 de ogen. Ze moest toch werken vandaag? Wat doet zij dan in het winkelcentrum?
5 'Mam, wat doe jij hier?' vraag ik verbaasd.
6 Ik zie aan haar houding en gezichtsuitdrukking dat ze woedend is.
7 'Wat ík hier doe?' roept ze boos. 'Wat doe jij hier? Waarom ben je niet op school?'
8 De mensen in de winkel lopen met een grote boog om ons heen en kijken mij
9 hoofdschuddend aan.
10 Ik staar naar de grond en antwoord zachtjes: 'Het is niet mijn schuld. Bas en
11 Jort hadden geen zin meer in school. Toen kwam Bas met het idee om naar het
12 winkelcentrum te gaan.'
13 'Oh, ja? Waar zijn jouw vrienden nu dan?' vraagt mijn moeder.
14 Ik kijk om me heen en haal mijn schouders op. 'Bas en Jort? Ik heb geen flauw
15 idee. Ze liepen net nog naast me!'
- 16 Mijn moeder pakt mijn linkerarm stevig vast en ze zegt: 'Ik breng jou onmiddellijk
17 terug naar school!'
18 Terwijl we de winkel uit lopen, pakt mijn moeder haar mobiele telefoon. Ze belt
19 haar baas om te vertellen dat ze iets later terug is op kantoor. Nadat ze heeft
20 opgehangen, belt ze de directeur van mijn school.
21 'Meneer Hans klonk woedend', zegt ze. 'Als we op school zijn, wil hij direct een
22 gesprek met ons en met meneer Joost.'
23 Het zweet breekt me aan alle kanten uit. Een gesprek met meneer Joost had ik
24 wel verwacht, maar een gesprek met de directeur niet!
- 25 Wanneer mijn moeder en ik het schoolplein op lopen, klinkt de schoolbel. Mijn
26 klasgenootjes komen even later naar buiten gerend. Ook Bas en Jort lopen ons
27 voorbij. De gemeneriken! Die zijn vast met een slappe smoes onder strafwerk
28 uitgekomen!
29 'Hoi spijbelaar, ben je er weer?' roept Kevin. 'Meneer Joost is echt heel boos, dus
30 succes!'
31 Met lood in mijn schoenen loop ik met mijn moeder naar het kantoor van de
32 directeur. Die zit al samen met meneer Joost op ons te wachten. Meneer Hans
33 kijkt streng naar mij en gebaart dat ik moet gaan zitten.
- 34 'Dus jij denkt dat jij zelf mag beslissen wanneer jij naar school gaat?' buldert
35 meneer Hans. 'Daar ga je spijt van krijgen! Meneer Joost heeft een lijst met
36 strafwerk voor jou gemaakt. Daar ben je de komende twee weken na schooltijd
37 wel zoet mee!'
38 Ik sla mijn ogen neer. Twee weken nablijven! Zucht. Dat was me die vrije middag
39 absoluut niet waard!

- 1** Lees: ‘Mam, wat ... verbaasd. (r. 5)
Waarom is de ik-persoon verbaasd?
- Hij dacht dat zijn moeder niet hoefde te werken.
 - Hij dacht zijn vrienden Bas en Jort te zien.
 - Hij had niet verwacht zijn moeder tegen te komen in het winkelcentrum.
 - Hij had verwacht dat hij zijn vader zou tegenkomen in het winkelcentrum.
- 2** Lees: ‘Bas en Jort? (r. 14)
Waarom stelt de ik-persoon deze vraag aan zichzelf op dat moment?
- Hij beseft opeens dat zijn vrienden niet meer in het winkelcentrum zijn.
 - Hij weet even niet meer wie Bas en Jort zijn.
 - Hij wilde Bas en Jort op dat moment roepen.
 - Zijn moeder weet niet hoe zijn vrienden heten.
- 3** Lees: De gemeneriken! ... uitgekomen! (r. 27 en 28)
Waarom denkt de ik-persoon dit?
- Omdat Bas en Jort ...
- niet meer op school zijn geweest.
 - ook bij meneer Hans zijn geweest.
 - ook moeten nablijven.
 - op het schoolplein lopen en waarschijnlijk geen straf hebben.
- 4** Welk woord past het **best** bij de laatste alinea (r. 34-39)?
- huiswerk
 - oplossing
 - straf
 - wachten
- 5** Wat voor soort tekst is dit?
- een fantasieverhaal
 - een nieuwsbericht
 - een verslag
 - een waargebeurde detective
- 6** Hoe voelt de ik-figuur zich in het verhaal?
- betrappt
 - bezorgd
 - opgepakt
 - woest

De huifkar

- 1 Een huifkar is een wagen met een overkapping. Die overkapping wordt ook wel een huif genoemd, vandaar de naam huifkar. De huif beschermt de mensen of de goederen op de wagen tegen slechte weersomstandigheden. Een huifkar wordt veelal voortgetrokken door paarden.
 - 2 Men denkt dat de huifkar in de eerste instantie werd gebruikt in het leger. Metaalbewerkers zouden in de huifkar allerlei materialen meenemen. Hiermee konden ze bijvoorbeeld wapens repareren. Dankzij de huif bleven de materialen uit het zicht en waren ze goed beschermd. De metaalbewerkers en soldaten konden ook in de huifkar slapen. Om die reden werd de huifkar steeds vaker gebruikt als een tijdelijke woning tijdens lange reizen.
 - 3 Bepaalde groepen mensen gebruikten vroeger de huifkar zelfs als permanente woning. Zij hadden geen vaste woonplaats, maar trokken rond. Zij werden vaak 'zigeuners' of 'reizigers' genoemd. De woonwagen is voortgekomen uit de huifkar.
 - 4 Met de uitvinding van de stoomlocomotief verdween de huifkar langzaam uit het straatbeeld. Met de stoomlocomotief konden veel mensen tegelijk en sneller een lange reis maken. Na de uitvinding van de fiets en de auto werd de huifkar vrijwel niet meer gebruikt als vervoermiddel.
 - 5 Tegenwoordig wordt de huifkar in Nederland en veel andere landen alleen nog maar gebruikt voor recreatieve doeleinden. Bijvoorbeeld als vervoermiddel tijdens een schoolreisje, een familiedag of om de omgeving te verkennen tijdens een vakantie.
- 1** Welke zin vat de eerste alinea het **best** samen?
- De huifkar is een wagen met een motor, waar een lange kap overheen zit en die voortgetrokken wordt door paarden.
 - Een huifkar is een kar met een beschermende overkapping en wordt vaak voortgetrokken door paarden.
 - Een huifkar wordt altijd voortgetrokken door paarden.
 - Een overkapping wordt ook wel een huif genoemd.
- 2** Op welke vraag geeft de eerste alinea antwoord?
- Hoe werkt een huifkar?
 - Waar gebruik je een huifkar?
 - Waarom wil je een huifkar?
 - Wat is een huifkar?

3 Lees de tweede alinea.

Om welke twee redenen werd de huifkar gebruikt?

- Om er geld mee te verdienen en het te verhuren als slaapplek.
- Om materialen mee te verslepen en als tijdelijke woning.
- Om mensen in te vervoeren en om erin naar school te gaan.
- Om met de paarden te wandelen en als permanente woning.

4 Waar gaat de vierde alinea **vooral** over?

- Hoe de stoomlocomotief uitgevonden is.
- Hoe het gekomen is dat de huifkar nu massaal voor recreatieve doeleinden wordt gebruikt.
- Hoe het kwam dat de huifkar na verloop van tijd bijna geheel verdwenen is.
- Hoe het kwam dat de huifkar steeds meer gebruikt werd als transportmiddel.

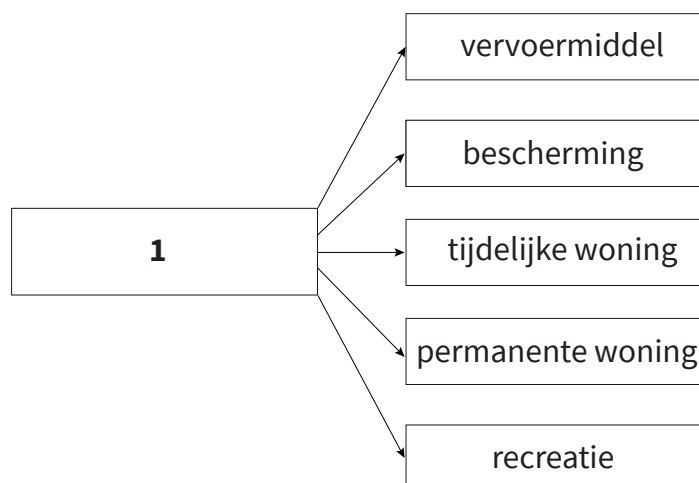
5 Lees de vierde en de vijfde alinea.

Wat is het verband tussen deze twee alinea's?

Alinea vijf ...

- geeft de gevolgen aan van het bijna verdwijnen van de huifkar.
- geeft de oorzaak aan van het bijna verdwijnen van de huifkar.
- geeft een mening over wat er in alinea vier verteld is.
- geeft een samenvatting van wat er allemaal verteld is in alinea vier.

6 Jolijn maakt een schema bij de tekst. Dit schema moet afgemaakt worden.

Wat moet Jolijn op plaats 1 zetten?

- functies
- Nederland
- leger
- zigeuners

‘Hoi’

Hoe vaak begroet jij iemand met ‘hoi’? Dit woord wordt door veel Nederlanders gebruikt om een ander te begroeten, maar waar komt het eigenlijk vandaan?

In Nederland begonnen mensen elkaar rond 1950 met ‘hoi’ te begroeten, maar niemand weet precies hoe dat komt. Het is 1 dat het woord is afgeleid van het Engelse woord ‘ahoy’. Dat woord werd lang geleden in Engeland al in de scheepvaart gebruikt. Nederlandse 2 namen dit over en gebruikten de kreet *Schip Ahoy!* om aandacht te trekken van scheepslui op andere schepen.

Tegenwoordig wordt ‘hoi’ door mensen van allerlei leeftijden en met heel verschillende achtergronden gebruikt. Soms wordt ‘hoi’ ook bij het 3 gebruikt. In dat geval is ‘hoi’ afgeleid van ‘Het ga je goed.’ en zegt men het om iemand het beste te wensen in de toekomst.

1 Wat kan het **best** bij 1 worden ingevuld?

- goed mogelijk
- heel onzeker
- onbewezen
- onmogelijk

2 Wat kan het **best** bij 2 worden ingevuld?

- gidsen
- scheepvaarders
- schepen
- volken

3 Wat kan het **best** bij 3 worden ingevuld?

- afscheid nemen
- begroeten
- feliciteren
- gaan slapen

